

Role MŠMT v podpoře aktivního stárnutí

Vzdělávání, výzkum a mezigenerační
spolupráce

Úvod: Kontext stárnutí populace v České republice

Demografická výzva

Do roku 2050 bude téměř třetina české populace seniory, což bude mít zásadní společenský dopad

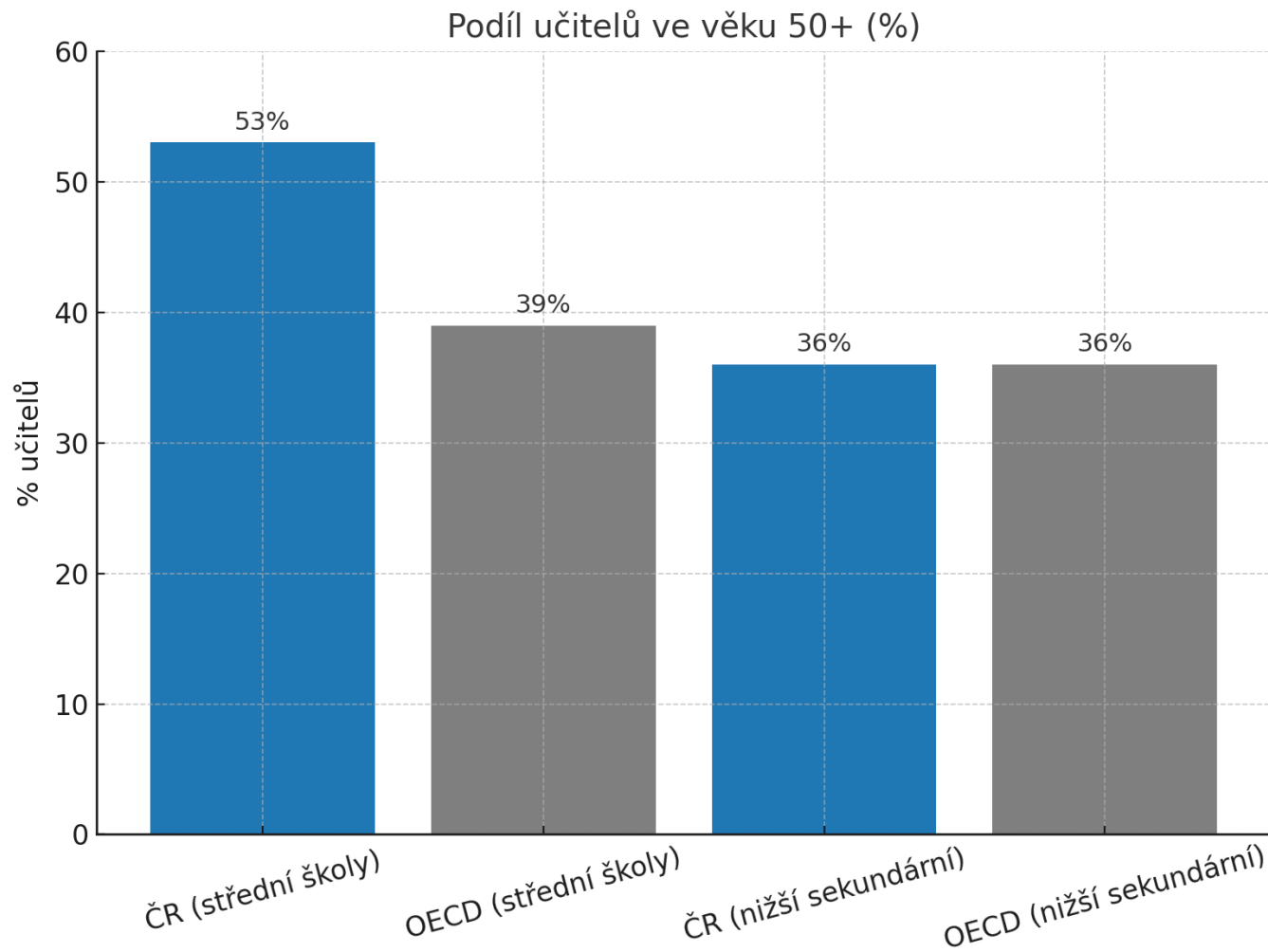
Role vzdělávacího systému

Vzdělávání může připravit společnost na stárnutí, podporovat mezigenerační solidaritu a aktivní stárnutí

Podpora výzkumu a komunit

Aktivní stárnutí vyžaduje podporu výzkumu a komunitních iniciativ pro řešení různých potřeb seniorů

Věková struktura učitelů v ČR vs. OECD

Průměrný věk učitelů v ČR: téměř 50 let

53 % učitelů na středních školách je ve věku 50+ (OECD průměr 39 %)

V nižším sekundárním vzdělávání je podíl 50+ v ČR 36 %, shodně s OECD průměrem

Výzva: generační výměna a nábor mladších učitelů

Strategický rámec a role Ministerstva školsství, mládeže a tělovýchovy

Výzkumná infrastruktura SHARE-CZ

sběr dat o zdraví a socioekonomickém stavu
Evropanů 50+

Mezinárodní spolupráce

účast MŠMT v projektech jako Horizon 2020 a
ECSEL

Strategické cíle ve vzdělávání

celoživotní učení, rozvoj digitálních dovedností a
zapojení seniorů do společnosti

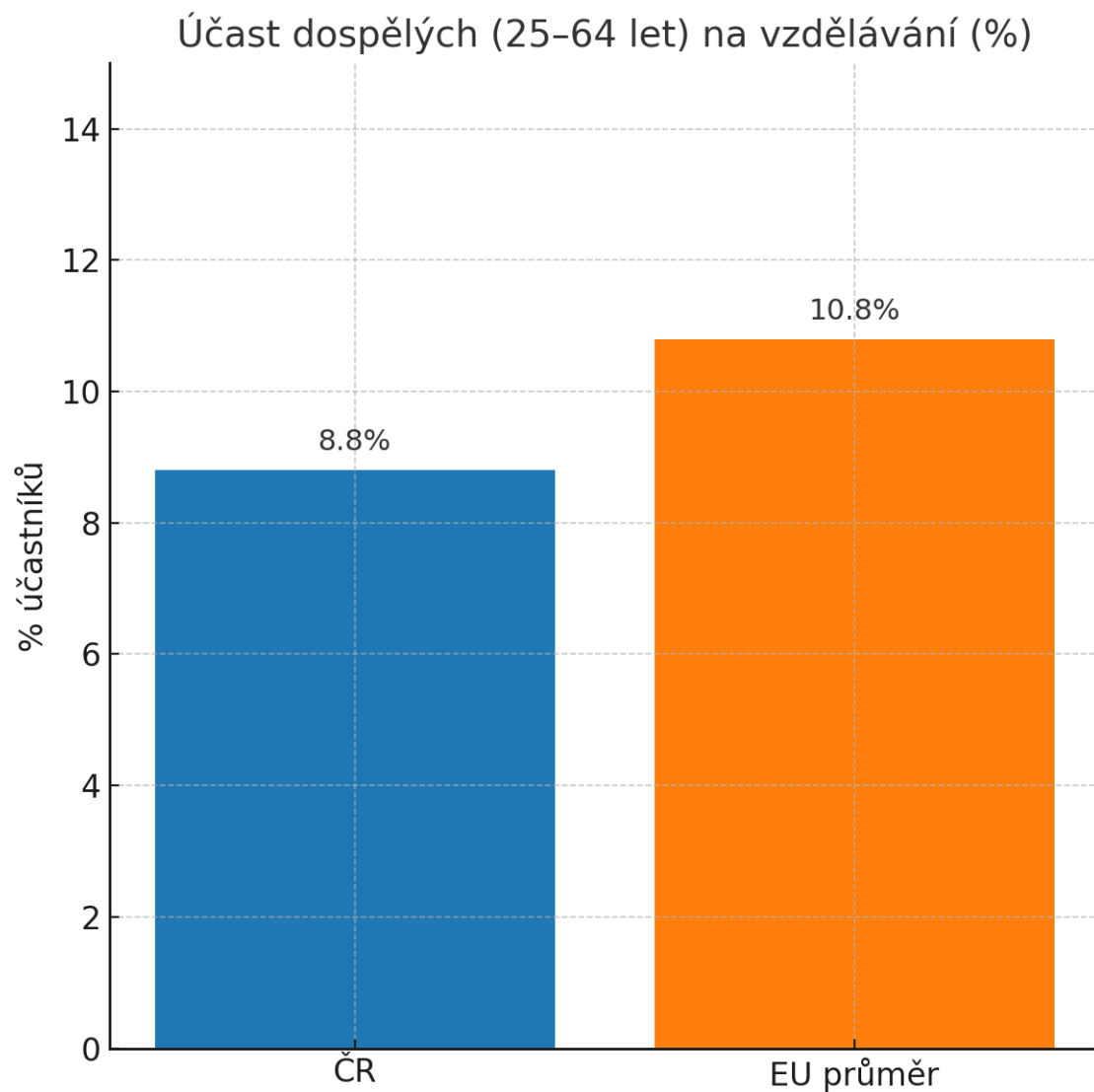
Strategický rámec a role Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

MŠMT se soustředí na vzdělávací složku age managementu:

- celoživotní vzdělávání a univerzity třetího věku
- rozvoj digitálních dovedností napříč generacemi
- rekvalifikace a podpora udržení kvalifikace starších pracovníků

MŠMT podporuje výzkumné projekty univerzit a institucí, které přinášejí data a doporučení pro oblast věkové diverzity.

Celoživotní vzdělávání na VŠ v ČR

Účast dospělých na vzdělávání v ČR: 8,8 % (EU průměr 10,8 %)

Univerzity třetího věku: dlouhá tradice od 90. let

Příklad UJEP: v roce 2023/24 864 účastníků, nejstarší 95 let

Výzva: rozšířit dostupnost U3V a posílit podporu celoživotního vzdělávání

Výzva: Zvážit lepší mapování účastníků nad 64 let (ideálně napříč Evropou)

Výzkum a inovace

Podpora výzkumu v oblasti stárnutí

Ministerstvo financuje projekty ve zdravotnictví, ICT a společenských vědách s cílem zlepšit kvalitu života seniorů

Mezinárodní spolupráce

Ministerstvo podporuje zapojení ČR do mezinárodních skupin řešících psychologické aspekty stárnutí

Význam pro MŠMT

Využití výzkumných poznatků pro tvorbu kurikul, metodik a podpory projektů zapojujících různé generace

Celoživotní vzdělávání a digitální gramotnost seniorů

Aktivní stárnutí prostřednictvím celoživotního učení

Poskytuje seniorům nové znalosti a dovednosti

Mezigenerační vzdělávání

MŠMT podporuje projekty zaměřené na rozvoj digitálních kompetencí seniorů (např. projekt SENIOR)

Zlepšování digitální gramotnosti

Školy a univerzity mohou sloužit jako platforma pro posílení sociálních vazeb mezi generacemi (např. projekty jako 'Digital Future for All Generations' zvyšují digitální dovednosti seniorů a jejich sebevědomí)

Mezigenerační spolupráce a příklady dobré praxe

Podpora aktivního stárnutí v kontextu mezigenerační spolupráce
MŠMT podporuje rozvoj mezigeneračních vzdělávacích projektů
prostřednictvím spolupráce škol a univerzit s komunitami seniorů

Mezigenerační univerzita (MENDELU): společné studium seniorů a jejich
vnoučat, environmentální a přírodovědné kurzy

Most mezi generacemi (ČZU): mezigenerační týmy studentů a seniorů,
spolupráce na tvůrčích projektech

Service learning (UPOL): studenti zapojeni do projektů propojujících univerzitu
a starší generace

Projekt ISEV (PřF OU): inkluzivní vzdělávání seniorů online, mezigenerační
dialog, ocenění v oblasti inkluze

Projekt „Mezigenerační učení: děti, rodiče, prarodiče“ (MUNI): analýza
neformálního a informálního vzdělávání

Společné vzdělávání napříč generacemi (SŠ + U3V): workshopy a arteterapie
se zapojením seniorů i studentů

Mezigenerační spolupráce – podpora z OP JAK

Výzva č. 02_24_038: Podpora občanského vzdělávání a výchovy k demokracii

Období: 16. 12. 2024 – 25. 8. 2025

Alokace: 400 mil. Kč

Cílová skupina: osoby starší 15 let (**bez horní věkové hranice**) → možnost zapojení **seniorů**

Podmínka: aktivity musí být poskytovány bez vstupného a poplatků

Relevance: **příležitost pro projekty mezigeneračního vzdělávání** (mladší + starší generace)

Zapojení seniorů do občanského vzdělávání a diskuzí o demokracii

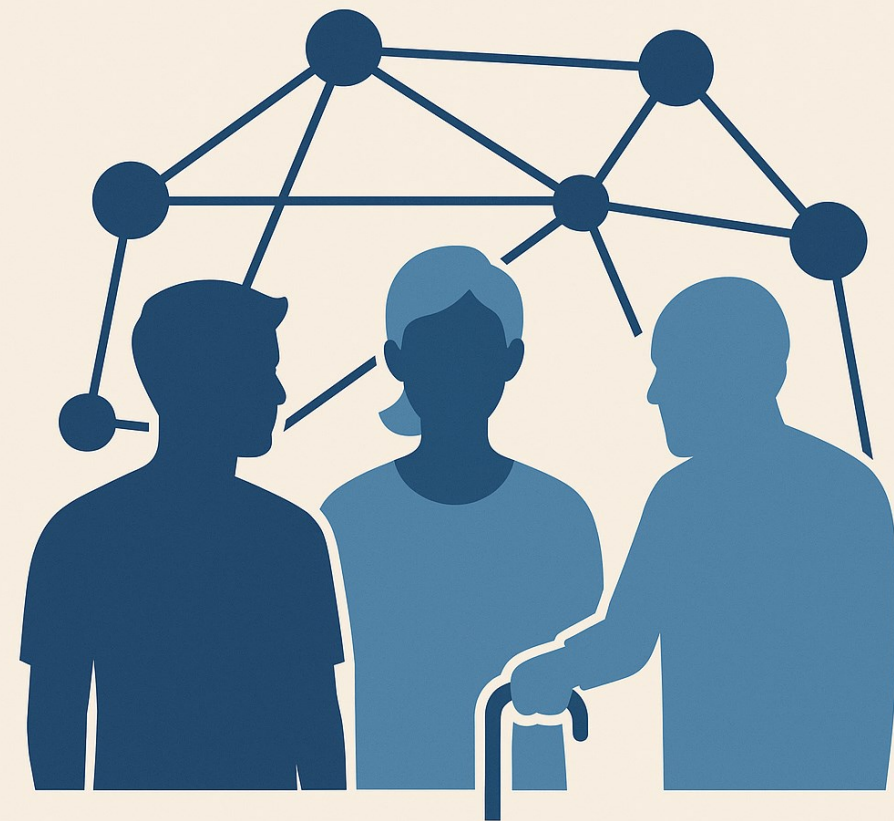
Rozvoj mezigenerační solidarity prostřednictvím workshopů a společných aktivit

Podpora škol a univerzit při přípravě projektů s účastí **více generací**

Vznik veřejně dostupných výstupů využitelných v celé ČR

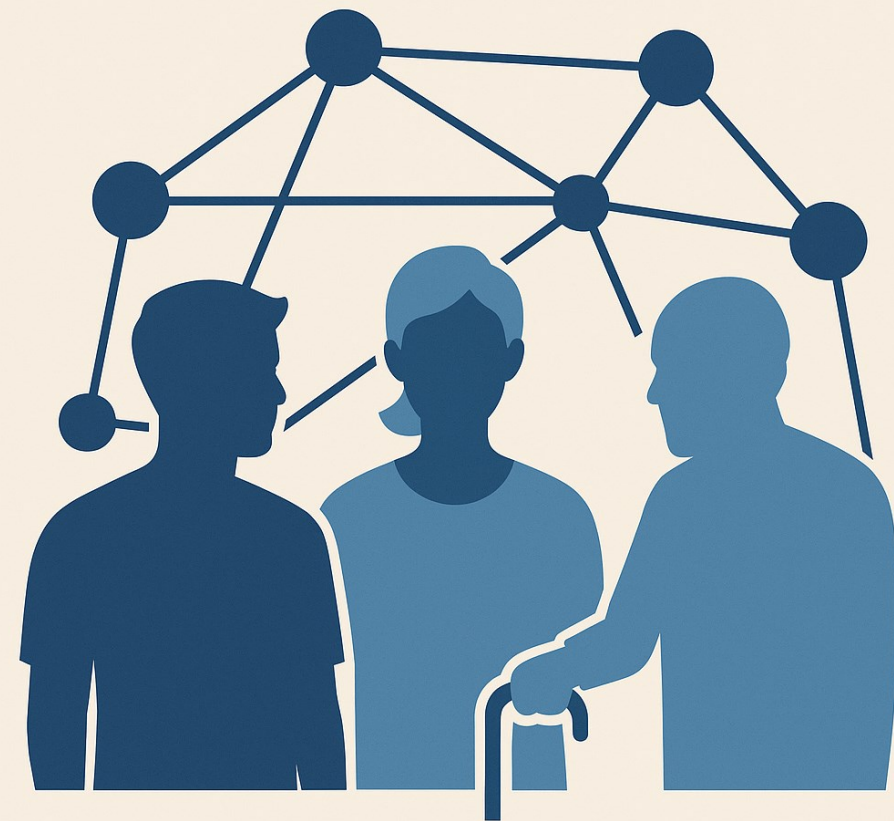
Projekt AGEING-CZ – výzkum pro stabilitu veřejných systémů

- Stárnutí populace jako klíčová výzva pro ČR
- Výzkum zaměřený na:
 - ekonomickou udržitelnost zdravotních a sociálních systémů
 - podporu aktivního stárnutí a zaměstnatelnosti seniorů
 - zlepšení zdravotního stavu populace 65+
- Vznik expertní základny pro tvorbu politik

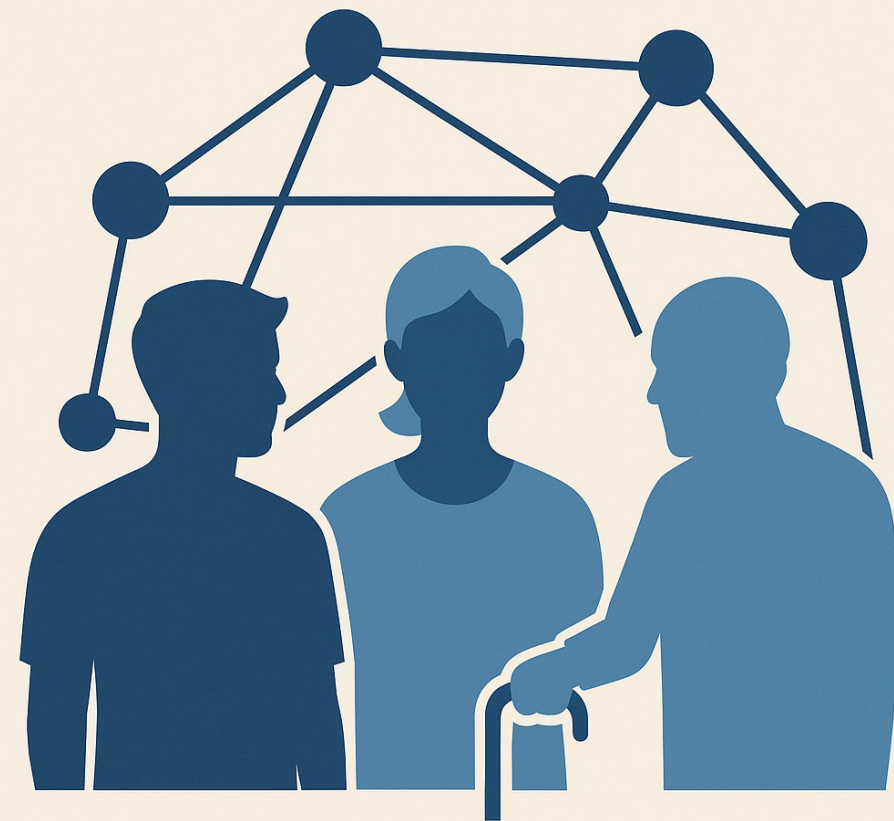
Výzkumné záměry a inovace projektu AGEING-CZ

- 5 výzkumných záměrů:
 - demografické modely a mikrosimulace
 - optimalizace léčebných tras pomocí AI
 - ekonomické chování starší populace
 - behaviorální aspekty stárnutí
 - socioekonomické a biologické determinanty zdravého stárnutí
- Využití dat SHARE + biomarkery
- Vznik unikátní datové kolekce pro výzkum stárnutí

Partnerství a dopad projektu AGEING-CZ

- Realizace: Masarykova univerzita + 6 dalších VŠ a výzkumných institucí
- Spolupráce s MZČR, MPSV, ÚP ČR
- Aplikační výstupy:
 - návrhy optimálních patientských cest
 - evaluace politik pro podporu seniorů
 - doporučení pro veřejné instituce
- Rozpočet: 145 mil. Kč, trvání: 2025–2028

Monitoring zahraničí a sdílení dobré praxe

Aktivní stárnutí prostřednictvím celoživotního učení (Jižní Korea)
Večerní školy pro seniory, které rozvíjejí znalosti i sebevědomí účastníků

LivingLab PJAIT (Polsko)

Propojení seniorů a mladých vývojářů při tvorbě a testování digitálních technologií

Vzdělávání dobrovolníků v oblasti aktivního stárnutí (Írán)

Kurzy pro zdravotní dobrovolníky zlepšující znalosti a postoje k seniorům

Programy celoživotního vzdělávání seniorů (Finsko)

Široká síť komunitních kurzů, důraz na digitální gramotnost a sociální inkluzi

Celoživotní učení – mezinárodní srovnání (Německo)

Účast dospělých na vzdělávání je nižší než v sousedních státech, inspirace pro ČR

Závěr a výhled

Podpora aktivního stárnutí

Ministerstvo podporuje aktivní stárnutí vzděláváním, komunitními programy a mezinárodní spoluprací

Rozvoj digitálních kompetencí

Klíčový pro přizpůsobení se demografickým změnám a inkluzi v digitální společnosti

Mezigenerační solidarita

Posiluje sociální vazby a podporuje prostředí přátelská k seniorům

Budoucí výzvy

Mezisektorová spolupráce, sdílení osvědčených postupů a zapojení stakeholderů